

4.8 JAMES WOOD: *ELANGA N'KAKE SINGING TO HIS CRAFT*

Verket av James Woods har vært et medium for å presentere noen av muligheten for instrumentet. Verket er et av de som jeg har spilt mest på grunn av at det fungerte kunstnerisk fra starten av prosjektet mitt. Han jobbet mye med temaet kvarttoner for slagverkinstrumenter på 80- og 90-tallet. Hans inspirasjon var en skala inspirert fra Østen som benyttet seg av 7 toner utenfor den tempererte 12-toneskalaen. Denne organiserte han som en rad marimbataster i 4 oktaver. Han skrev mange verker for denne marimbaen til utøveren Robert Van Sice. I 1993 var Van Sice i Oslo og fremførte et verk med slagverkensemblet på NMH. Lydverdenen var utrolig fascinerende.

For meg var det viktig at hans musikk skulle kunne spilles på det nye instrumentet, en kvarttonekromatisk marimba. Jeg besøkte James Wood høsten 2003 utenfor London. Han viste meg rundt på sitt studio. En stor låve full av slagverkinstrumenter. Han delte sine tanker med meg og viste meg partiturer og vi hørte på innspillinger av hans verker. I løpet av denne samtalen kom han opp med et verk ingen andre enn han selv hadde fremført. *Elanga N'Kake singing to his craft* for kvarttonemarimba og stemme. Et kraftfullt teatralisk verk i 7 deler der *Elanga N'Kake*, som er en afrikansk historieforteller, forteller en historie på et fiktivt språk. Hans inspirasjon til dette verket var et møte med denne personen som satt og spilte fingerpiano og fortalte en historie på et språk James Wood ikke forsto.

James Wood var noe skeptisk til mine ideer om en kvarttonekromatisk marimba og viste til erfaringer og prototyper han hadde laget der avstandsproblematikken var det sentrale ankepunktet, men ønsket meg lykke til. Det finnes en artikkel i *Percussive Notes* (Volume 25, number 3, 1987) der han presenterer sitt arbeid og problemstillingene rundt dette. Konklusjonen hans går in på den onde sirkelen med at komponister ikke benytter seg av mikrotonale instrumenter fordi de ikke finnes og utøvere utvikler dem ikke fordi det ikke finnes repertoar.

På Guildhall School of Music i London, der han underviste på den tiden i komposisjon, står en prototyp av en vibrafon under scenegulvet, stuert bort. Jeg prøvde å finne repertoar skrevet av komposisjons studenter andre, men kildene på skolen klarte ikke å komme opp med noe. Ved en tilfeldighet kom Henrik Skram, norsk komponist. Han hadde laget en etyde mens han studerte med James Wood i London. Denne ligger på nettsiden fremført av Anders Kregnes Hanssen, slagverk student ved NMH og deltaker på valgfaget kvarttonemarimba.

Jeg reiste til Oslo og brukte 10 intense uker på å øve inn *Elanga N'Kake* på prototyp 1.0. Jeg fremførte verket på min diplomeksamen i desember 2003 og har fremført det på over 80 konserter siden.

Han bruker én skala, inkludert kvarttoner, slagverk instrumenter liggende på marimbaen, instrumenter stående tett inntil marimbaen og en mengde vokale uttrykk. Dette

var en stor utfordring og svært utviklende for mitt musikervirke. Gjennom en lang innstuderingsprosess, der jeg ikke kunne lese notene uten fargekoder og ved hjelp av å skrive notenavn, lærte jeg meg verket. Jeg gjorde med mange erfaringer, og stilte meg mange spørsmål. Disse benyttet jeg meg av for å lage prototyp 2.0. Avstandsproblematikken mellom rad II og III, høydeforskjeller mellom den vanlige stemte marimbaen og den kvartttonestemte marimbaen, instrumentaltekniske problemer som å treffe taster langt unna, Notelesning og tolking av symboler, samt formidlings utfordringer hvilken vei marimbaene står for å gi publikum best mulig innsyn. Andre verker der hans bruker dette instrumentet er blant andre: Venancio Mbade talking to the trees og Spirit Festival with Lamentations som finnes tilgjengelig gjennom hans nett sted <http://www.choroi.demon.co.uk/>